ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ҚАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Шовот тумани

2024 йил 18 июль

Шовот туманлараро иктисодий суди судьяси Р.Маткурбанов раислигида, судья ёрдамчиси М.Курбантурдиев котиблигида, Шовот туманлараро иктисодий суди биносида, очик суд мажлисида

Даъвогар: Қушкупир туман прокуратураси "ANVARBEK MATNIYOZOV" фермер хужалиги манфаатида,

Жавобгар: "WBM Q`oshko`pir claster" масъулияти чекланган жамиятидан 17.118.035 сўм асосий қарз, хисобланган 68.472 сўм пеня, 3.423.607 сўм жарима ундириш тўгрисидаги даъво аризаси бўйича Шовот туман прокурори ёрдамчиси Ш.Абдуллаев, жавобгар вакили Ш.Ражабов (2024 йил 5 январдаги 1/01-сонли ишончнома асосида) иштирокида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Қушкупир туман прокуратураси (бундан буён матнда Прокуратура вакили деб юритилади) "ANVARBEK MATNIYOZOV" фермер хужалиги (бундан буён матнда даъвогар деб юритилади) манфаатида судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, "WBM Q`oshko`pir claster" масъулияти чекланган жамиятига (бундан буён матнда жавобгар деб юритилади) нисбатан 17.118.035 сум асосий қарз, хисобланган

68.472 сўм пеня, 3.423.607 сўм жарима ундиришни сўраган.

Суд мажлисида Прокуратура вакили аризадаги даъво талабини кўллаб кувватлаб, уни тўлик каноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида жавобгар вакили қаид қилинган қарздорлик судгача тўлиқ тўлаб берилганлиги сабабли суддан аризани қонуний кўриб беришни сўради.

Бугунги суд мажлисида даъвогар вакили иштирок этмади. Даъвогарнинг суд мажлисининг ўтказилиш куни, жойи ва вакти ҳақида тегишли равишда ҳабардор қилинганлиги тўғрисида ишда тегишли ҳужжатлар мавжуд.

Бундай холда, суд ишни Ўзбекистон Республикасининг Иктисодий процессуал кодекси 128, 170-моддаларига асосан даъвогарнинг вакили иштирокисиз кўриб чикишни лозим деб хисоблайди.

Суд ишда иштирок этувчи шахсларнинг важлари ва тушунтиришларини тинглаб, ишдаги мавжуд хужжатлар билан танишиб, куйидаги асосларга кўра аризадаги даъво талабини қаноатлантиришни рад қилишни ва ишни кўриш билан боғлиқ суд харажатларини даъвогар зиммасига юклашни лозим топди.

Ишдаги хужжатлардан маълум бўлишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 24 январда 61-сонли пахта хомашёси ва уруғлик пахтани етказиб бериш ҳамда харид қилиш бўйича фьючерс шартномаси тузилган.

Шартноманинг 1.1.-бандига асосан даъвогар 128 тонна пахта хомашёсини жавобгарга етказиб бериши, жавобгар эса ушбу махсулотни қабул қилиб олиш ва

шартноманинг 4.1-бандига мувофик ҳақини тўлаш мажбуриятини ўз зиммасига олган.

Шартноманинг 4.4-бандида "Буюрмачи" га топширган "Хўжалик" нинг етказиб берилган пахта хом ашёси қийматининг якуний ҳисоб-китоблари терим учун ўтказилган пуллар ва бошқа харажатлар чегириб ташланиб, ҳосил йилининг 31 декабрь санасига қадар, уруғлик пахтининг биринчи босқичида топширилган уруғлик пахта хом ашёси учун ҳисобланган устаманинг 50 фоизи миқдорида уруғчилик хўжаликларига пахта хом ашёсини "Буюрмачи" га топширган вақтда тўловлар амалга оширилиши белгиланган.

Бироқ, даъвогар томонидан шартнома шартларидаги мажбуриятлар бажарилганидан сўнг жавобгар томонидан хисоб китоб тўлиқ амалга оширилмаган.

Даъвогарнинг жавобгарга юборилган огоҳлантириш хати жавобсиз қолдирилган.

Шундан сўнг Прокуратура даъвогар манфаатида Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 55-моддаси иккинчи ва учинчи қисмларига кўра, судга мурожаат қилган.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодекси (бундан буён матнда ФК деб юритилади)нинг 8 ва 234-моддаларига асосан мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФК 236-моддасига кўра, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун хужжатлари талабларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса — иш муомаласи одатларига ёки одатда кўйиладиган бошка талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши керак.

Суд мухокамасида жавобгар томонидан фермер хўжаликлари олдидаги қарз суммаси 2024 йил февраль-март ойларида уларнинг солиқ тўловларидан бўлган қарздорлиги учун тўлаб берилганлигини таъкидлаб, судга фермер хўжаликлари учун солиқ тўловларини солиқ органига ўтказиб берган маълумотномаларини такдим этди.

Такдим қилинган маълумотларига кўра ҳақийқатдан ҳам жавобгар томонидан даъвогарнинг солиқ органига солиқ тўловлари учун февраль март ойларида жами 17.118.035 сўм пул маблағлари ўтказиб берилганлиги маълум бўлди.

Бундай холатда суд даъвогарнинг қарздорликни ундириш талабини асоссиз деб хисоблаб, даъво талабини қаноатлантиришни рад қилишни ва суд харажатларини даъвогар зиммасига юклашни лозим деб топади.

ИПКнинг 68-моддасига кўра, ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши керак.

ИПКнинг 118-моддасининг еттинчи қисмига кўра, давлат божи тўлашдан озод қилинган давлат органлари ҳамда бошқа шахслар томонидан юридик шахслар ва фукароларнинг манфаатларини кўзлаб такдим этилган даъво талабларини ҳаноатлантириш рад этилган ёки улар ҳисман ҳаноатлантирилган таҳдирда, давлат божи манфаатлари кўзланиб даъво таҳдим этилган шахслардан даъво талабларининг ҳаноатлантирилиши рад этилган ҳисмига мутаносиб равишда ундирилади.

Баён этилганларга асосан суд, даъвони қаноатлантиришни рад қилишни, олдиндан тўланган 34.000 сўм почта харажатини даъвогар зиммасида қолдиришни, республика бюджетига 412.202,28 сўм давлат божи даъвогардан ундиришни лозим топали.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 68, 118, 128, 170, 176-179, 180-моддаларини қўллаб, суд

карор килади:

Даъвогарнинг даъво талаби қаноатлантириш рад қилинсин.

"ANVARBEK MATNIYOZOV" фермер хўжалигидан республика бюджетига 412.202,28 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргач ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал ҳилув ҳарори устидан шу суд орҳали Хоразм вилоят суди иҳтисодий ишлар буйича судлов ҳайъатига бир ойлик муддатда апелляция тартибида шикоят бериши, шунингдек биринчи инстанция судининг ҳонуний кучга кирган, апелляция тартибида курилмаган ҳал ҳилув ҳарори устидан олти ой ичида кассация шикояти беришга ҳаҳли.

Судья Р.Маткурбанов

